

شرح مبسوط قانون شوراهاى حل اختلاف (مصوب سال ۱۳۹۴)

به انضمام:

نظريات مسيرى ا.ره حقوقى قوه قضائيه، آراء وحدت رویه هیأت
عمومی دیوان عالی شور قوانین و مقررات مرتبط، نظريات شورای
نگهبان، آئين نامه اجرائی قرن شوراهاى حل اختلاف مصوب سال ۱۳۹۴ و
آئين نامه میانجیگری در امهات بفس مصوب سال ۱۳۹۴

تألیف:

علیرضا ترخان

کارآموز قضایی و مدرس دانشگاه

حدیث امامی

شاغل در معاونت شوراهاى حل اختلاف دادگستری و مدرس دانشگاه

۱۳۹۹

سرشناسه	:	ترخان، علیرضا، ۱۳۶۷ -
عنوان قراردادی	:	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	:	شرح میسوط قانون شوراهاى حل اختلاف مصوب سال ۱۳۹۴ به انضمام نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه... / تالیف علیرضا ترخان، حدیث امامی.
مشخصات نشر	:	تهران: مهر کلام، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۵۴۴ ص.
شابک	:	978-622-6896-04-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۵۳۷]-۵۴۴.
موضوع	:	ایران، قوه قضائیه، شورای حل اختلاف -- قوانین و رویه‌ها
شناسه رده	:	امامی، حدیث، ۱۳۶۹ -
رده بندی کنگره	:	KMH1829
رده بندی دیویی	:	۳۴۷/۵۵۰۹
شماره کتابشناسی	:	۵۸۴۸۵۹۱

عنوان کتاب	:	شرح میسوط قانون شوراهاى حل اختلاف (مهر کلام سال ۱۳۹۴)
مؤلف	:	علیرضا ترخان - حدیث امامی
طراح جلد	:	مهندس مصطفی فریادی
ناشر	:	مهر کلام
نوبت چاپ	:	اول
سال چاپ	:	۱۳۹۹
تیراژ	:	۵۰ نسخه
چاپ	:	غزال
قیمت	:	۹۰,۰۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۹۶-۰۴-۷

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است، تکثیر تمام یا بخشی از این کتاب به هر شکلی (بصورت صوتی، تصویری، الکترونیکی، ...) منوط به اجازه کتبی ناشر است.
«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

آدرس: خیابان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۸۶

تلفن تماس: ۶۶۱۷۴۶۲۱ - ۶۶۴۰۹۹۲۳ - ۶۶۹۶۹۰۷۷

"هوالباقی"

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

تالیفی که از نظر می‌گذرانید، "شرح مبسوط قانون شوراهای حل اختلاف مصوب سال ۱۳۹۴" است؛ که شوراهای حل اختلاف در کشور ایران قدمت چندانی نیز ندارند و از نهادهای نوپهور قضایی محسوب می‌شوند؛ اما بر جمهور اهل فن پوشیده نیست که در نهایت و مآثرات نیز به کرات بر ماهیت عملکردی این نهاد مهم اشاره و تاکید شده است، آنگونه که از پیامبر اکرم (ص) نیز نقل است: صَلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ أَفْضَلُ مِنْ عَامَّةِ الشَّعْرِ وَالصِّيَامِ.

نگارنده به دلیل حساسیت بسیاری که نسبت به تقریر و چاپ این تالیف داشت، پس از چندی سعی و کوشش و به‌دلیل گذر حدود ۳ سال، نهایت امر رضایت یافت تا این مکتوب در خور و مورد نیاز جامعه عدلی و قضایی کشور را اجازتی دهد تا از زهدان زمان پا به جغرافیای جهان نهد و به زیور اولیای جاب، زبینه و آراسته گردد.

بر آنم تا این کتاب را به معلمی دلسوز، فداکار، اتّوی پاکی، مهربانی و تقدس، مادرِ نوشتینِ روانم که از مصلحان و بزرگان این دیار بود در راه بازگشت از جلسه معنوی و ملکوتی انس با قرآن، دست تقدیر، هجرت نابهنگامی را در دفتر حیاتش تقریر و شرر و شرنگ را بر جانمان ریخت، تقدیم کنم.

بزرگ زنی که هر لحظه عاشقانه در برش می‌نشستم و در گلشن خاطراتم گلبوته‌های انسانیت و صداقت می‌رویاند و سخنان ناصحانه و اشارات خیرخواهانه‌اش در جان عطشناکم عظیم کارگر می‌افتاد.

یک روز از وجودش قوت اخلاق می‌گرفتم و دگر روز از چشم او شراب اشراق و دمی نبود که با او همدم نباشم.

مدعى هم ترازى و هم شأنى با او نيستم، او را كه بهشت رضوان زير پايش نشانده‌اند،
لكن به دولت هم نشينى با او مباهى و مبتهيج بودم.

امروز پس از سال‌ها افتخار فرزندى و جرعه نوشى از اقيانوس كمالات بى‌حد و
حصرش و عشق ورزيدن به وجود پاڪ و مقدسش، مات و مبهوت، با حرمت و خشيت
به روزهاى پس از او و فقدان روح و جانم مى‌نگرم، و روزهاى سخت و دشوار بى او را
تا روح در كالبد جسم دارم شكنجه وار به نظاره مى‌نشينم. نازنين مادري كه با
رفتنش قصه بى‌پود را پايانى و باب غصه‌ى ما را آغازى گشود.

اكنون نيز، حقيير، نوان فرزند آن بزرگ زن، به رسم ادب و پاسداشت تمام
لحظه‌هاى كه برايم انعامه وجود مادري كرد و به حرمت تمام روزهاى پيش‌رو كه
در غياب مادى او و رونود منوره اش به يادش تا روز سفر زندگى خواهم كرد، و
همچنين به پاس ۳۰ سال سخت شمع وارانه اش براى تعليم و تربيت فرزندان اين
مرز و بوم در كسوت معلمى، اير مدنيب را به عنوان تحفه‌اى ناچيز و كم ارزش به
روح پاكش تقديم مى‌كنم و از خواننده ار اين كتاب نيز مستدعى است تا سلام و
صلوات را نثار همه مادران آرميده در سراى ابدى بخصوص مادر عزيزم، معلم دلسوز
و فداكار، مرحومه مغفوره، معلم شهيده، حاجيه خرامان صادقي نموده و دست انابت
به اميد اجابت به درگاه ربوبيت بگشايند تا سبك بالى راج روح را به آنان ارزاني
دارد.

نامشان زمزمه‌ى نيمه شب مستان باد / تا نگويند كه از ياد فرا رساند...

عليرضا ترخان

(كارآموز قضايى و مدرس دانشگاه)

۱۳۹۸/۵/۱۷

مصادف با چهلمين روز درگذشت معلم شهيده، حاجيه خرامان صادقي و شب شهادت

امام محمد باقر (ع)

شادى روح آن مرحومه و همه اموات و گذشتان، فاتحه مع الصلوات...

فهرست عناوین

۱۵.....	مقدمه.....
۱۷.....	ماده ۱.....
۲۳.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۲۵.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۳۳.....	ماده ۲.....
۳۸.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۴۰.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۴۲.....	لایحه شوراهای حل اختلاف (اعاده شده از شورا نگهبان).....
۴۳.....	ماده ۳.....
۴۶.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۴۷.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۵۰.....	ماده ۴.....
۵۲.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۵۴.....	آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور.....
۵۵.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۵۵.....	لایحه شوراهای حل اختلاف (اعاده شده از شورا نگهبان).....
۵۶.....	ماده ۵.....
۵۸.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۵۸.....	قوانین و مقررات مربوطه.....
۶۲.....	ماده ۶.....
۶۶.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۷۰.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۷۴.....	لایحه شوراهای حل اختلاف (اعاده شده از شورا نگهبان).....
۷۵.....	ماده ۷.....
۷۷.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۷۹.....	ماده ۸.....
۸۲.....	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه.....
۸۲.....	قوانین و مقررات مرتبط.....
۹۰.....	ماده ۹.....

۱۰۸	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۱۴۸	 آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور
۱۷۷	 ماده ۱۰
۱۸۱	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۱۸۷	 آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور
۱۸۷	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۱۰	 ماده ۱۱
۲۱۵	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۱۸	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۲۰	 ماده ۱۲
۲۲۴	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۲۵	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۲۹	 ماده ۱۳
۲۴۰	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۴۳	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۴۸	 ماده ۱۴
۲۴۹	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۵۰	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۵۱	 ماده ۱۵
۲۵۲	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۵۶	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۵۷	 ماده ۱۶
۲۶۱	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۶۱	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۶۳	 ماده ۱۷
۲۶۸	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۷۱	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۷۴	 ماده ۱۸
۲۸۲	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۲۸۵	 قوانین و مقررات مرتبط
۲۹۳	 ماده ۱۹
۲۹۹	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۰۲	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۱۱	 ماده ۲۰

۳۱۲	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۱۳	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۲۱	 ماده ۲۱
۳۲۵	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۲۶	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۲۸	 ماده ۲۲
۳۳۰	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۳۰	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۳۴	 ماده ۲۳
۳۳۹	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۴۳	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۵۱	 لایحه شورای حل اختلاف (اعاده شده به شورای نگهبان)
۳۵۳	 ماده ۲۴
۳۵۵	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۵۹	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۶۲	 ماده ۲۵
۳۶۸	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۶۹	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۷۱	 لایحه شوراهای حل اختلاف (اعاده شده به شورای نگهبان)
۳۷۲	 ماده ۲۶
۳۷۴	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۷۸	 قوانین و مقررات مرتبط
۳۸۱	 ماده ۲۷
۳۸۳	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۳۹۴	 قوانین و مقررات مرتبط
۴۰۱	 ماده ۲۸
۴۰۱	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۰۴	 قوانین و مقررات مرتبط
۴۰۵	 لایحه شوراهای حل اختلاف (اعاده شده به شورای نگهبان)
۴۰۶	 ماده ۲۹
۴۱۱	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۱۵	 قوانین و مقررات مربوط
۴۳۸	 ماده ۳۰
۴۳۹	 نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه

۴۴۱	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۴۸	ماده ۳۱	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۴۸	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۴۹	ماده ۳۲	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۵۱	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۵۱	ماده ۳۳	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۵۲	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۵۴	ماده ۳۴	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۵۴	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۵۶	ماده ۳۵	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۵۶	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۵۷	ماده ۳۶	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۵۸	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۵۹	ماده ۳۷	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۶۷	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۶۷	ماده ۳۸	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۶۸	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۷۰	ماده ۳۹	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۷۰	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۷۱	ماده ۴۰	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۷۲	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۷۳	ماده ۴۱	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۷۴	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۷۷	ماده ۴۲	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۷۸	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۹۷	ماده ۴۳	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۴۹۸	قوانین و مقررات مرتبط	
۴۹۸	ماده ۴۴	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۵۰۱	قوانین و مقررات مرتبط	
۵۰۲	ماده ۴۵	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۵۰۳	قوانین و مقررات مرتبط	
۵۰۴	ماده ۴۶	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۵۰۶	قوانین و مقررات مرتبط	
۵۰۶	ماده ۴۷	نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه
۵۰۶	قوانین و مقررات مرتبط	

مقدمه

حدوث شوراهای حل اختلاف به عنوان نهادی نوپه‌ور در سیستم قضایی ایران، مصادف با تصویب ماده ۱۸۹ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ می‌باشد و پس از تشکیل، از طرفی به دلیل عملکرد قابل قبولی که شوراهای حل اختلاف داشتند و از طرف دیگر به دلیل نگرش مثبت مسئولان بلندپایه قضایی به این نهاد، موجبات توسعه آن در سراسر کشور و ثبوت و پایداری آن فراهم آمد و چندین بار نیز قوانین مربوط به این نهاد دستخوش تغییرات و منقحات مصوب گردیدند.

نگارندگان در کتاب پیش رو تحت عنوان "شرح مبسوط قانون شوراهای حل اختلاف مصوب سال ۱۳۹۴" در صدد آن بوده‌اند تا کتابی مرجع برای رفع نیاز قضات شوراهای حل اختلاف، اعضا و کارکنان این نهادها و همچنین اساتید، دانشجویان و پژوهشگران در این حوزه ایجاد و خلا موجود در سیستم قضایی و آموزشی کشور را تا حدودی در این خصوص مرتفع نمایند.

بر همین اساس نگارندگان با استناد به منابع حقوقی، فقهی، ادبی و سایر منابع علمی و همچنین با تکیه بر استدلالات شخصی و تجارب عملی مختص به هر نتیجه خدمت چندین ساله خود در معاونت شوراهای حل اختلاف دادگستری، سعی و اهتمامشان بر آن بوده تا علاوه بر شرح مبسوط مواد قانونی، به تطبیق قوانین سابق و قانون اخیرالتصویب پرداخته تا فلسفه تقنین مصوبات قانونی در خصوص شوراهای حل اختلاف به روشنی تشخیص و برداشت ناصوابی از مصوبات قانونی صورت نگیرد.

لکن مولفان به این امر بسنده نکرده و علاوه بر اقدام فوق نظریات مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضاییه، آراء وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور، نظریات

شورای محترم نگهبان و همچنین قوانین و مقررات مرتبط با هر ماده را به صورت تفکیکی و ماده به ماده جمع آوری نموده‌اند تا کتابی مرجع در دسترس نیازمندان به این مقوله، تالیف و به زیور طبع آراسته گردد.

امید است که مولفان، با تالیف کتاب حاضر که بدون شک عاری از خطا و ایرادات ماهوی و شکلی نیست، توانسته باشند قدمی هر چند کوچک و ناچیز در راه اعتلا و پیشرفت سیستم آموزشی و قضایی کشور عزیزمان ایران برداشته باشند و قابلیت استفاده برای حرامع هدف را داشته باشد.

در نهایت بر خود فخر می‌دانیم تا از همه کسانی که در این راه چراغی راهنما و دستی‌گیرا برای بولفان بودند، از جمله، مرحومه مغفوره حاجیه خرامان صادقی که از فرهنگیان و معلمان نامور کشور بودند، جناب آقای مهندس محمدرضا ترخان و جناب آقای مهندس مصطفی خرامان، که همواره در مسائل شکلی تالیف، کمک کارمان بودند نهایت تقدیر و تشکر را داشته باشیم.

ایرجا ترخان

۱۳۹۸/۴/۱۲

Tarkhan.lawyer@gmail.com